

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, December' 14-dikén 1819.

Frantzia Ország.

Végezte a' Király' beszédének, mellyel Nov. 15-dikén a' kamaráknak ülésüket kinyitotta. (Ezen része a' Király' beszédének nagyon megérdemli a' figyelemmelváló megolvastatást): — „Ezen újjallogtól várja Hitelünk a' nevedekést, 's kereskedésünk a' kiterjeszkedést. Egy szóval nyilvánosságos dolog az: Hogy Frantzia Ország, hogy ön' magafelől bizonyos lehessen, 's hogy a' nemzetek között azon rangra, mellyet néki részint önön javára részint a' több nemzetekére nézve meg kell tartani, viszsza térhessen, nem tselekedheti azt, hogy Constitutzióját, azon rászokások ellen, mellyek mennél többesör visszatérnek annál veszedelmesebbek, bátorságba helyhezatolni ne iparkodjék.

„Ily meggyőződéssel tselekedtem én azt, hogy azon gondolatokat, mellyeket már régebben végrehajtani kívántam volna, de a' mellyeknek a' tapasztalás által megérleltetni 's a' szükség által parantsoltatni kelle, újabb megfontolás alá vettem. Mint a' Constitutziónak, mellyel az én népemnek és familiámnak sorsaik elválhatatlanul összeköttettek, Fundálója, eszembe vettem, hogy — ha megeshetik valamely olyan jobbitás, mellyet tollunk, a' mindjárt felhozott tekintetek és szabadságainknak fenntartása kívánnak, 's a' mellyek miatt ugyan ámbár a' mi Constitutziónk a' maga elintéző (regulázó) czikkelyeiben néműn-

mű változást szenvedne, de erejében 's foganatosságában annál többet nyerne — ha mondom megeshetik valamely ilyen jobbitás: az erre való projektumnak (jovallásnak) töllem kell kimenni. —

„Eljött annak az ideje, hogy a' Követek' kamarájai megerössítsük, hogy ötöt a' részrehajlásolnak esztendőnként előfordulni szokott befolyásától megmentsük, és néki a' közönséges rendel meg egygyező 's a' Státusnak a' külső Országok előtt való tekintetét fenntartó állandóságot szerezzünk. E' fogja az én munkámat tökéletes véggel megkoronázni. Mi szerentsésebbek lévén, mint más Státusok, erönket nem hirtelen-elonyésző eszközökhen, banem intézeteinknek természeti kifejtetődésekben keressük. A' két Kamarák' hűségétől, buzgóságától, és az Országlószékkal való egygyességétől várom én az arra szolgáló eszközöknek elővétettetését, hogy a' szabadság a' zabolátlanságtól megoltalmaztassék, a' Monarkhia megerössítsessék, és a' Constitutzió' kezessége alá vétetett minden jusoknak az a' megmozgathatlan bátorság megszereztessek, mellyel mi azoknak tartozunk. Mi egyszersmind minden törvényeinknek a' Monarkhia' természetével meg egygyező Constitutzió szerént való elrendeltetésén dolgozni, meg nem szűnünk. Uraságtok már különbkülömb olyan jovallásokat elfogadtak, a' mellyekkel ezen czélzásra van az intézet: 's megparantsoltam, hogy több efféléket is készítsenek-el az Uraságtok' elejébe való ter-

jesszűrésre, tudni illik, a személynél szas-
 badságról, a törvényteliben való rész-
 rehájlásoknak elavoztatásáról, s a
 Departamenteknek s Közönségeknek jó
 rendel és hűségben való adminisztrála-
 sáról. —
 „Az Isteni Gondviselés nekem tette
 kötelességemé, hogy a Revolutziók
 melységes örvényét bejárjam, s hogy az
 utannam következő Királyoknak és ha-
 zámnak, szabad, erős, és allando inte-
 zeteket hagyjak hátra. Uraságok pedig
 arra hivattartak, hogy ezen szent köte-
 lességnek teljesítésében vellem osztozza-
 nak. Részemről tartisanak számot Ura-
 ságok ahöz, hogy én ennek teljesítésé-
 den allando leszek: valamint én is szá-
 mot tartok ahöz, hogy az én hűséges
 Párijem, s az én hűséges Követeim, kik
 a Departamentektől ide küldetettek, en-
 gemet ezen munkában elősegeljenek fog-
 nak.”
 Elvegyven a Király ezen beszédét,
 ezen kihalás hasogatta a levegőt: Eljen
 a Király! de a melyly közben ez is hal-
 latott: Eljen a Constituzió. — A kirá-
 tozásnak szűnése után felolvastá az Or-
 szág Cancellariusá az új Páirekre nézve
 az esküvési formulát, a melyly ez: Eskü-
 szöm hogy a Királyhoz hűséges s a
 Constituzióhoz és törvényekhez engedel-
 mes leszek, s magamat minden tekin-
 telben, mint egy jó és törvénytartó (Loya-
 lis) Páir, úgy viselem.” — Erre minden
 új Páirek nevenként szollítottan helyei-
 ken feleltek: s így szollítottak: En erre
 megesküszöm. Ugyan azon esküvést ol-
 vastá fel a Minister De cazes az új Kö-
 vetekre nézve is, ily külobbséggel, hogy
 a Páir helyett ezt olvastá: Prantzia
 Ország Követe, s mind ezek hasonló-
 keppen nev szerent megszollítottan fel-
 állottak s így szollítottak: En erre meg-
 esküszöm. — Abbe Gregoir nem volt
 az ülésben jelen; a neve se olvasatott.

fel. — Mind ezek után felszóval kinyi-
 latkozatta a Cancellarius: Hogy az 1819-
 beli tilések elkezddötek.
 A beszédet a Követei kamaratáiban
 tartotta a Király; ott voltak a Páirek
 is; *in corpore* (sergegestül) vezette oda
 őket az Ország Cancellariusá. A Király
 egész pompával ment oda a Thállieria-
 ból; az épület grádtissánál két követéség
 fogadta s kísérete-be onnct a szádba,
 melylyek közzül egyikik 12 Páirekből a
 másik 25 departamentális követékből állott.
 A thronus mellett a Király jobba felel,
 Monstieur és Berry Hercegg, balja felel,
 pedig Angouleme és Orlean úttek. Az
 Ország nagy tisztjei, Marschallok, s
 szolgálatban lévő Ministerek, s egyéb
 nagyok, különös padokon úttek. Az Or-
 szág Cancellariusának karos széke volt.
 A Páireket a Király, a Követeiket pedig
 a Cancellarius kihalá-meg, hogy úffe-
 nek-le. Azután köszöntötte kalapemelés-
 sel a Király a gyűlést, s kalapját ismét
 feltéve azon beszédnek felolvassásához
 fogott — a melynek hatátsó része fog-
 lalatoskodatja most egész Prantzia Or-
 szág — söt más Országok figyelmét le.
 — A munkához való fogást Decemder
 2-dikára tettek által a kamarák, az alalt
 minden iparkodássokat a magok szám-
 jok nevelésére fordították az ugynevezett
 Ellenző-rész (Oppozitzió) tagjai. Mond-
 ják, hogy az eddig a Ministeri részben Cen-
 trumon (a Ministeri részben) úttek köz-
 zúl is néhányak által mentek volna a Li-
 bert Court ovisitert említek, a ki ed-
 dig többire a Ministerek részével tar-
 tott s az jóvállásokra voholt. — Azon-
 ban (egy rekesszi-be szavalt a Bavariai
 Közönséges Ujságnak (minékutána a ma-
 ga jövendőre nézve való kinevezésit hoz-
 szasan leírta volna) egy Párisi levelezője,
 Nov. 29-diken, a Követei kamarájának
 kinyitására után — „Azonban [mondom

jesztetésre, tudni illik, a' személyes szabadságról, a' törvénytételben való részrehajlásoknak eltávoztathatásáról, 's a' Departamenteknek 's Közönségeknek jórcndel és hűségesen való adminisztrálásáról. —

„Az Isteni Gondviselés nékem tette kötelességemmé, hogy a' Revoluziók' mélységes örvényét bezárjam, 's hogy az utánnam következő Királyoknak és házámnak, szabad, erős, és állandó intézeteket hagyjak hátra. Uraságtok pedig arra hívattattak, hogy ezen szent kötelességnek telyesítésében véllem osztozzanak. Részemről tartsanak számot Uraságtok ahoz, hogy én ennek telyesítésében állandó leszek: valamint én is számot tartok ahoz, hogy az én hűséges Pairjeim, 's az én hűséges Követeim, kik a' Departamentektől ide küldettettek, engemet ezen munkában elősegélleni fognak.“

Elvégezvén a' Király ezen beszédet, ezen kiáltás hasogatta a' levegőt: Eljen a' Király! de a' melly közben ez is hallatott: Eljen a' Constitutzió. — A' kiáltozásnak szünése után felolvasta az Ország' Cancellariususa az új Pairekre nézve az esküvési formulát, a' melly ez: Esküszöm hogy a' Királyhoz hűséges 's a' Constitutzióhoz és törvényekhez engedelmes leszek, 's magamat minden tekintetben, mint egy jó és törvénytartó (Loyal) Pair, úgy viselem.“ — Erre minden új Pairek nevenként szollittatván helyeiken felállottak 's így szollottak: En erre megesküszöm. Ugyan azon esküvést olvasta-fel Minister De cazes az új Követekre nézve is, ily külömbséggel, hogy a' Pair helyett ezt olvasta: Frantzia Ország' Követe, 's mind ezek hasonlóképpen név szerént megszollittatván felállottak 's így szollottak: En erre megesküszöm. — Abbè Gregoir nem volt az ülésben jelen; a' neve se' olvastatott-

fel. — Mind ezek után felszóval kinyilatkozatta a' Cancellarius: Hogy az 1819-béli ülések elkezdődtek.

A' beszédet a' Követek kamarájában tartotta a' Király; ott voltak a' Pairek is; *in corpore* (seregestül) vezette oda őket az Ország' Cancellariususa. A' Király egész pompával ment oda a' Thüillériából; az épület gráditsánál két követség fogadta 's kísérte-be onnét a' szalába, mellyek közzül egygyik 12 Pairekből a' másik 25 departamentális követekből állott. A' thronus mellett a' Király' jobbja felől, Monsieur és Berry Herczeg, balja felől pedig Angouleme és Orleán ültek. Az Ország' nagy tisztjei, Marschallok, 's szolgálatban lévő Ministerek, 's egyéb nagyok, különös padokon ültek. Az Ország' Cancellariusának karos széke volt. A' Paireket a' Király, a' Követeket pedig a' Cancellarius kínálta-meg, hogy üljenek-le. Azután köszöntötte kalapemelésel a' Király' a' gyűlést, 's kalapját ismét feltévé azon beszédnek felolvasásához fogott — a' melynek hátulso része foglalatoskodtatja most egész Frantzia Ország' — sőt más Országok' figyelmét is. — A' munkához való fogást December' 2-dikára tették által a' kamarák, az alatt minden iparkodásokat a' magok számjok' nevelésére fordították az úgynevezett Ellenző-rész (Oppositzió) tagjai. Mondják, hogy az eddig az úgynevezett Centrumon (a' Ministeri részen) ülők közzül is néhányak által mentek volna a' Liberálisok' padjára, kik között név szerént Courvoisier t említik, a' ki eddig többire a' Ministerek részével tartott 's az ő jóvállásokra voltolt. — „Azonban (így rekeszti-be szavait a' Bavariai Közönséges Ujságnak (minekutánna a' maga jövendőre nézve való kinézéseit hosszasan leirta volna) egy Párisi levelezője, Nov. 29-dikén, a' Követek' kamarájának kinyittatása után — „Azonban [mondom

én, hogy minden Ellenzés mellett is, melynek formálásán a' Liberálisok a' vég-re dolgoznak, hogy a' Válosztási Systemát érdekelhető változásokat meggátolhassák, tsakugyan még is fel kell azt tennünk, hogy a' Ministeri és Ultraroyalista részek, mellyek most egygyütt fognak tartani, számosabbak lesznek 's győzedelmeskedni fognak az Ellenző részen. Ily kinézések 's tekintetek között nyitódék ki az 1819-béli Törvényhozás. A' Király' beszédje, ott, a' hol a' nemzetben uralkodó nyughatatlanokadról szóll, meglehetősen éles, 's elég nyilván-ságosan kimondatnak benne, hogy mitsoda változásokat fognak a' Ministerek a' Constitúciónak reguláztatását illető intézetek eránt, jovallani. — A' Liberálisok' két Organikus írója a' Constitúciónel 's a' Minerva, már is nem az eddig való kimélléssel beszélnek a' mostáni fő Ministerről. — A' Ministeri *Journal-de-Paris* ellenben ily tréfával akarja vissza tromfolni amazoknak sértegetéseiket: — „A' Liberálisok, úgy mond, nagy vendégséget akartak adni a' Mont-Thabor utzában, de elhalasztották, kétségkívül oly reménységgel, hogy Hunt is meg fog érkezni a' vendégségre 's ő fog benne előlúlni. Hanem az a' nehézség adta magát elő, hogy Hunt azt kíván-nya, hogy a' vendégséget ezen éneken kezdjék: *God save the King* — melyhez a' Liberálisoknak semmi kedvek nintsen.

Azon új Pairck, kiket a' Király nem régen a' Pairkamarába vissza tett, azok voltak, kiket abból azért rekesztett volt ki, hogy a' Bonaparte' 100 napokig tartott uralkodása alatt általa Pairekké neveztetvén, azt ő tülle elfogadták volt.

Spanyol Amerika.

Londonba bizonyos tudósítások érkeztek - meg Jamaikából affelől, hogy

Bolivár Új-Grenada' fő városába *Santa-Fébe*, három versbéli verekedés után bement. A' tudósítás, mellyet az Anglus Ujságlevelek ezen történetekről kiadtak, így van: — „Az ő Felseége Braver nevű Brigge Sept. 14-dikén érkezett-meg Carthagenából Jamaikába azzal a' tudósítással, hogy Santa-Fének a' Bolívar' seregei által lett elfoglaltatása egészszen bizonyos. Azon tsatát, mellyet végezet-re Santa-Fe' elfoglaltatása követett, még más két tsatak előzték-meg; az egygyik történt Julius' 1-ső napján Gamczánál Sogamoso nevű völgyben Tunja tartományában, a' hol Bolívar 2000 gyalománnyában, a' hol Bolívar 2000 gyalogokkal és 500 lovasokkal verekedett Generális Barasino ellen, kinek 5000 emberci voltak. A' verekedés vakmerőséggel folytatott, a' Királyi seregek estvéli 10 órakor határozták hátrálásra magokat. A' második tsata ugyantsak ezen Generális ellen Jul. 25-dikén Patano-de-Bargnál történt nem messze Tunja fő városától; itt is egész megátolkodással verekedett; mind két rész; de végezetre itt is Bolivar győzedelmeskedett; ezen tsatában minden bagázsijokat, ágyujikat, és kassájikat elvesztették a' Spanyolok. Itt egyedül tsak a' lovasságnak köszöni Bolívar a' győzedelmet, a' ki ezen tsata után oly hirdetést adott ki a' tartományban, hogy minden fegyverhordozásra alkalmas férfiak azonnal felkeljenek, 's magokat az ő seregéhez tsatolják. Ek-léppen 3000 gyalogokra 's 1000 lovasokra szaporodván fegyveres ereje, azonnal egyenesen Santa-Fének a' fő városnak vette útját, a' melytől 25 óra távolságra ismét Generális Barasino-ra találván, közönséges verekedésre került köztök a' do-log. Bolívar seregének nagyobb részét a' hegyek és erdők között, mellyek háta megett voltak, lesbe állitván, elől tsak gyenge erővel tsatazott; azonban lovasságával úgy intézte a' verekedést,)C.*

hogy ez annak idejében az ellenségnek a' hátára vágasson. A' Spanyolok mérges eltökéllettséggel néki rohantak a' Bolívar' első sorainak; 's ezek magokat lassanként visszavonták mind addig, míg a' lesbe-állott tsapatokig érkeztek; ekkor ezek is hozzá fogtak a' tüzeléshez, azonban már ekkor az Insurgens lovasság a' Spanyolok hátamegére került volt, kik ekképpen magokat egészszen körülvétetve lenni szemlélvén, tsak valami 400 emberek futhattak el közzülök a' Magdalena vize felé Montporhoz, kik magok 600 elesett és 400 megsebesedett emberkre szám-álják a' magok veszteségét. Ezen tsatá-nak, mint egyéb környulállások mutat-ják, Augustus 7-dikén kellett történni; a' híre 8-dikban érkezett-meg Santa-Fé-be, mellyet a' Vice-Király hallván, a' városnak hitiresítettése eránt azonnal minden rendeléseket megtétetett. — 's azt, 9-dikben néhány száz hozzáhűséges szem-éllyekkel maga is oda hagyta; még pe-dig oly sebes futással, hogy Hondá-ba, a' hova való menetelre külömben három napok kívántaitak, most 30 óra alatt megérkezett, 's minden magazinu-mait Santa-Fében hagyta egy millió Piasterekkel egygyütt. —

A' Spanyolok ezen szerentsétlen tsatázások 's a' fő városnak elvesztése után *Monporban* helyeztették állásba mago-kat, a' hol sántzokat építettek. Maga a' Vice-Király *Tombucóban* állapo-dott meg, a' hova Aug. 28-dikán érke-zett-meg. *La-Torre* nevű Spanyol Ge-nerális, ki a' vezérségben mindjárt *Mo-rilló* után következik, parantsolatot vett, hogy *Santa-Fének* visszavéte-lére siessen, ki oda egy *Navarrai* szép *Regementel* azonnal útnak is indúlt 's azzal biztatta magát, hogy 8 napok alatt meg fog oda érkezni. — Ezen tudósítá-snak *Carthagénába* lett megérkezése előtt oly hír terjedett volt el, hogy a'

Creol-lakosok *Santa-Fében* fel-láz-zadván, a' Spanyolokat mind megöldö-költék 's azután ők adták volna fel *Boli-várnak* a' várost. Hanem ezen hír nem látszik megvalóságosulni, legalább a' fel-jebb felhozott tudósításban semmi emlé-kezet nem tétetett rolla.

* * *

Némelly Ujságlevelék szerént számos Anglus Kereskedők öszszeállván kérelmet készitettek a' *Venezuelai Országló-székhez* (melynek még eddig *Bolívár* az Elölülője.) Kérelmeknek tárgya az, hogy az *Oronoko* vize mellett a' hazá-jokból kivándorló Anglusok' számára me-nedékhellyül fundálhassanak egy nagy plántaközönséget, oly nagyot tudni-illik, hogy *Uj-Erin* név alatt Király-ságnak lehessen neverni, 's egy *Uj-Dub-lin* nevű fő várossa legyen. Nem régen két meghatalmazott Biztosok érkeztek *Venezuelából* *Londonba*, úgymint *Ge-nerális Bergara* és *Penalver* nevű *Ur*, kikre, mint beszéllek, a' van bizva, hogy ezen tárgyra nézve lépjenek alkudo-zásra és Kötésre azon Anglus Kereske-dőkkel, a' kik ezen meszszenező oria-si plánumot munkába akarják venni. Ezen Királyság nem külömbös Ország, hanem tsak a' *Venezuelai Respublikának* egy kiegészítő része leszen, 's annak köz tár-sasági törvényei alá fog tartozni. Három *Londoni* és egy *Dublini* Kereskedők kez-dették és folytatják, az érette való alkudo-zást, kik annakutánna nagyobb társa-ságot formálnak és (kétségkívül Aktziák-kal) szükséges tőkepenzt fognak öszsze-szerkeztetni.

Angusturából újabb tudósítá-sok is érkeztek ezen plántanépnek *Vene-czuela'* belső részén lejendő megtelepítte-téséről, azzal a' külömbséggel mind-azonáltal, hogy az, ezen újabb tudósi-tásokban *Irlandus Koloniának* nevezetik.

— Ugyan csak Angusturából irattatik, hogy Don Zea, a' Venezuelai Republika' második Előülője, ezen hivatalát, egészségtelenülése miatt letévén, Generalis Arismendi tétetett helyébe, a' ki sok ideig Margarita szigetén kommandánskodott.

Angusturából ugyan ezen újabb tudósításokkal, hosszas és hivatal szerint való tudósítások érkeztek a' Bolívar' győzedelméről is Angliába, melyeket már mind kihirdettek a' Londoni Újságlevelek. A' tudósítások mind *Santa-Féből* vagynak dátálítva a' Bolívar' aláírásával, a' ki azt erőssíti: Hogy a' 3000 emberekből álló ellenséges armada, Bojaca mellett egészen semmivé tétetett, 's a' vezérrel 's majd minden Stabális tisztekkel egygyütt, több mint 1600 emberek estek fogságra. A' többek mind elhullottak, úgy hogy alig menekedtek meg 50-nen, kik között néhány lovas tisztek csak jó futó lovaiknak és annak köszönhették megmenekedéseket, hogy még a' tsatázás' vége előtt futásra vették a' dolgot. Bolívar, így szoll a' tudósítás, nem úgy bánt a' Spanyol foglyokkal, mint a' Spanyolok szoktak az Insurgensekkel, hanem szelidséggel. A' fogságra esett vezért asztalához ültette 's megvendégelte, a' melly emberi bethületességnek, mint a' Londoni Kurir maga is megvallja, idővel nem kevés hasznát vhetik az Insurgensek. Ily főnyes győzedelemmel még egygyel se' di- tsekedhetnek az Insurgensek. Magok alig vesztettek 100 embert; a' seregek is, mellyekkel itt tsatáztak nagyobbadon reguláris katonákból állottak.

Brasília.

Ide is egy nagy új népet akarnak Európából által plántálni. A' Brasíliai és Nápolyi Országglószékek oly egygyezésre

léptek, hogy ez annak 2000, gályára sententziáztatott bűnösöket adjon a' Brasíliába való általplántáltatásra, még pedig (a' kiknek van) feleségeikkel és gyermekeikkel egygyütt, de oly feltétel alatt, hogy ezen gonosztévők csak addig kén- lenitessenek Brasíliában megmaradni, míg az ő gályára lett sententziázta- soknak ideje tart. Ez eltévén azok, kiknek az Amérikában való lakás nem tet- zik, Európába szabadon vissza jöhetnek. Ezen általszállittatásra mind olyan bűn- öket vállogattatott ki a' Nápolyi Udvar, a' kik 15 esztendőnél tovább tartó gálya- fogságra vagynak íteltetve. Ilyen foglyai Nápolynek (vagy a' két Siciliáknak) közel hét ezeren találtatnak. Brasíliában föl- det osztanak ki köztök a' megmivelésre. Tudva van a' népek' Historiájából, hogy Brasíliának nagy darab partja már néhány száz sztedők előtt ilyen Európai gonosz- tévő foglyok által népesített volt meg. Nápolyra az a' haszon származik abból, hogy néhány ezer ilyen gonosztévő foglyok- tól megszabadul, hogy nem kénytelen tovább költeni reájok, és attól a' gondtól is megmenekedik, hogy fogságjuk' idejének elteltése után mi tévő legyen vellek, melly nem kis gond egy Státusban.

Északi Amerika.

Az egygyesült Státusok naponként háborusabb ábrázattal mutogatják mago- kat a' világ' theátrómán. Nem régen azt irták vala a' Philadelphiai Újságleve- lek, hogy Washingtonból oly parantso- lat érkezett volna oda, hogy onnét 20,000 embereknek kivántató fegyveres készüle- tek, 's feles munitzió és ágyuk indittas- sanak útnak Georgiában Savannah fe- lé — 's hogy más felől Napkeleti Flori- da mellett Amélia szigetére is számos ágyú és ágyuzó készület küldtetett. Most pedig a' Brémai újságban egy Amster-

dáni magános tudósításban, melly on-
nét Nov. 27-dikén indult, nyilván irat-
tatik: Hogy Ney-Yorkból egy nagyon
sebesen evező postahajó oly fontos tu-
dósítással érkezett - meg oda, hogy az
Északi Amerikai Országlószék 4000 em-
berből álló seregnak parantsolatot adott,
hogy mennyen-be Floridába ('s kétségkí-
vül Napkeleti Floridát érti, minthogy
Nyugotiba már különben is, még a' Se-
minolesekkel való hadakozáskor beültek
az Egyesült Státusok' seregei).

Már régetske említettük, hogy az
Egyesült Státusok' Országlószéke Ober-
ster Atkinson vezérlése alatt egy szá-
mos expeditiót rendelt-ki, hogy a' Mis-
souri vizének felső részére evezvén, on-
nét egész a' Columbia vizének torkáig
menni iparkodják. Ezen expeditió Ok-
tóber 4-dikén indult útnak ezen Herkule-
si expeditióra: — „Ezen expeditiónak
resultatumai, így szoll egy Amérikaí író,
e' következő fontos dolgok lesznek: A'
bőrökkel való kereskedés az Anglusok'
kezből egészen az Amérikaiaik' kezére
jut; az Anglusok az Indusokhoz való
minden befolyássokat elvesztik; az Észa-
ki Amérikaiaik egyenes utat és kereske-
dést nyitnak Napkeleti India felé.“ — Az
Anglus újságlevelek nagyon éles meg-
jegyzéseket tévén az Amérikaiaiknak ezen
és több efféle meszeszenező plánizálásaikról,
névszerént a' St a t e s m a n n igen ki-kelt
ellenek, azt mondván: Hogy így, lehetet-
len leszen Angliának elkerülni az Améri-
kaiaikkal való hadakozást, a' melly gya-
nitó képpen úgy fog végződni, mint a'
P u n i c u m i (vagy Carthagó ellen való)
hadakozás végződött.

Nagy Britannia.

November' 26-dikán számos Udvar-
lás lévén a' Régens Princznél, a' Spanyol
Követnek különös audientziája volt, mel-

lyen a' maga Királyától egy levelet adott
által ő Királyi Herczegségének. — Egy
valaki, kinek nem régen a' beteg Királyt
látni alkalmatossága volt, azt beszéli,
hogy ő Felsége ekkor egy asztal mellett,
két kezeire könyökölve 's az álmak' Or-
szágának tengerébe merülve nyugodott.
Ezüst színű fejr szakálla az övezetig érle.

Az Anglusok' Parlamentomi tanács-
kozásairól még kevés újságot hoztak a'
közönséges levelek. Nov. 23-dik és 24-
dik napjain mind tsak affelött tanácskoz-
tak, hogy mitsoda Köszönő irást kell a'
Régens Princzhez küldeni azon beszédjé-
re, mellyel a' Parlamentomi ülésüket hi-
nyította. A' köszönetnek, mellyet a' Mi-
nisterek a' Régens Princz' beszédére té-
tetten jóvalottak, ellenzői között leg-
előbb is Lord Grey különböztette - meg
magát: „Ő, úgy mond, némelly nyilatkozta-
tások eránt, mellyek a' Princz' beszédé-
ben kifejeztettek, a' Ministerekkel töké-
letesen megegyez; azt példának oká-
ért, hogy az Ország' állapota felettébb
veszedelmes, maga is jól látja, úgy hogy,
mint a' Princz' beszédében is mondatik,
a' Parlamentum, egy ennél veszedelme-
sebb időben valaha nem egy könnyen hi-
vattathatott volna össze: mindazonáltal
még se' talál ő ezen beszédben semmi
olyant, a' mi őtet arra indithatná, hogy
az arra adattatni jóvalott köszönet-tételt
helybe hagyhassa. Azután rendre felvett
a' nemes Lord minden tárgyakat, mel-
lyeket a' Princz' beszédében 's a' Minis-
terek' tselekedeteikben gyalázásra méltó-
tnak talált, 's mutogatta, hogy ő mind
azokat általjában olyanoknak találja, hogy
azok köszönetet nem érdemelnek. Ilyen
az a' megditsérő irás, mellyet a' Minis-
terek a' Régens Princz' nevében a' Man-
chesteri Magistratushoz intéztek, azért,
hogy magát az Augustus' 16-dikán ott
tartatott népgyűlésre nézve úgy viselte
volna, mint kötelessége kívánta; ilyen

a' Yorki Lord - Lieutenant Gróf Fitzwilliam' letétetése, 's egyebek, a' melly dolgoknak éles megkritizálása után azt a' jóvállást tette az Orátor Lord Ur, hogy a' Princzhez intéztetett köszönetet meg kell jobbitani ily hozzátétellel: — „Adatassék tudtára ő Királyi Herczagségének, hogy a' Nemes Lordok a' Constitutzió ellen tétetett erőszakos lépéseket nem hagyják helybe, 's nékiek kötelessége az, hogy ezen Constitutziót minden megsértő tselekedetek ellen védelmezzék; ők a' törvényeknek igasságos fenntartását ugyan védelmezni mindenkor készek, de e' mellett egyszersmind azt is jól tudják, hogy ezen czélnak elérhetésére az is szükséges, hogy a' nép' panaszai meghalgattatassanak 's elháríttatassanak; ő Uraságok a' Nemes Lordok, az Augustus' 16-dikán eléfordúlt történeteket rendkívül nagy keserűséggel hallották, 's ohajtanák, hogy ezen dolog vétetődne szoros vizsgálás alá, hogy jöhetne világosságra: Hogy valyon ezen resultatumoknak szükségesképpen így kellett-e történni, vagy pedig a' Constitutziónak megsértetéséből következtek, minthogy ő Uraságok a' Nemes Lordok, úgy itélnék, hogy az ő Kir. Felsége alattvalóinak életjüket büntetetlenül nem lehet feláldozni.“

Lord Greynnek ezen megjobbitó jóvállása nagyon hosszas vetekedésekre szolgáltatott alkalmatosságot.

Az Alsó házban Tierney tette a' jóvállatott köszönet ellen való kifogásokat, éppen oly kifejezésekkel, mint Lord Grey a' Felső házban, 's az Alsó házban még hosszasabb vetekedés támadott

felette, úgy, hogy 23-dikban éjjelig elégé ki nem disputálhatták magokat a' Képviselek, hanem 24 - dikben még egyszer hozzá fogtak, mind addig, hogy úgy elfáradtak, hogy a' következő ülésre a' nagy fáradság miatt tsak 38 - tzan jelenvén-meg, ülés se' tartathatott, minthogy törvény szerént legalább 40 képviselőnek jelen kell lenni, hogy ülés tartathassék. — Azonközben, végezetre voksolás vetvén véget a' vetekedéseknek, mint előre is el-látni lehetett, a' Ministerek' jóvállása az Ellenző résznek minden iparkodása mellett is, nagy többséggel meghatározatott.

B é t s.

Itt az idén még majd semmi fagy nem volt; havat tsak tegnapelőttől fogva láttunk, de keveset, és már ez is nagy részint elolvadt.

* * *

Császár és Király ő Felsége kegyelmesen méltóztatott Tyrolisi és Vorarlbergi volt, de már nyugodalomban élő Kormányozónak Gróf Rippenburgi Bisingen Ferdinand Urnak, a' Bánátusban N. Crassó Vármegyében helyheztetett Jam, Csorda, és Mercsina nevű Cameralis helységeket 's Udvarszállás nevű praediumot, Donatione mixta, tulajdonul adni, 's öt egyszersmind az ő érdemeivel 's megpróbált hűségével való megelégedésének különös bizonyosságul, Magyar Országi Indigenatussággal, az ezért kívántató taksát is elengedvén, megajándékozni.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
 Dec. 10-dikén 250 — 11-dikén 249 $\frac{7}{8}$ — 13-dikán 249 $\frac{3}{4}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' mi Nagy Tiszteletű és Tudós Baróthi Szabó Dávidunk, az Esztergomi Érsekség' Papja, ki az új mértékre vett Magyar Versekkel; a' Verskoszorúval; ismét kiadott Magyar Verseivel; 's Miltonnak deákból Magyarra fordításával, a' kised Szótárnak kétszeres kiadásával; Virgilius Eclogáival nyelvünket a' virágzásra oly hathatóssan segítette, hogy tsendes magánosságban, fáradt öregségét is mindenkor a' nyelv bővítésére fordította; és kézírásban is oly verses munkákat hagyott, mellyek mindenkor köszönetet fognak érdemelni, 'smagát ez által nálunk örök emlékezetbe helyeztette, Virthen, a' Zsitva partján, Ns. Romárom Vármegyében, hol magyar munkáinak első zsengéjét készítette, több esztendeig, Kassán viselt Tanítói hivatalja után, nyugalom esztendeit Tekéntetes Györkényi Pyber Benedek Urnak Nemes Komárom Vármegye Tábla Birájának, 's a' Magyar Muzsák szives barátjának házánál töltötte, életének 80-dik esztendejében November' 22-dikén ki múlt a' világból. Hideg tetemei tölgyfa korporsóba tétetvén, a' Virthi kápolna előtt lévő kereszthez November' 24-dikén el-takarították.

Budáról így irtak Dec. 9-dikén: — „Itt keményen fagy; a' Duna nagyon zajos (jég menés van), melly miatt a' Pest és Buda között álló hajós hidat, melly Mártz. 5-diketől fogva állott, tegnap előtt elbontották.

Kassáról November' 25-dikén. Nehai Méltóságos Szabó András Urnak, Kassai Első Püspöknek, 's Nagyérdemű Fő Lelkipásztornak Halotti-tisztelete November 23-dikán ment végbe. A' T. Ns. Kassai Káptalan valamint élteben különös tisztelettel, és szeretettel viseltetett hozza, úgy holta után is ezen végső tiszte-

letnek megtételét úgy intézte, hogy az mind a' Boldogultt' méltóságának, mind az eránta való köz tiszteletnek megfeleljene. — Meghívta tehát mind a' Szomszéd Tekintetes Káptalanokat, mind a' Világi Rendeket, 's erre oly számosan jelentek meg, nem tekintvén az időnek alkalmatlanságát, hogy ezen Gyülekezet a' boldogultt Főpásztor érdemeinek valóságos ditsőítése lett. Az nap tehát a' szomorú pompára elkészítettvén a' Püspöki Szentegyház, Halotti Szentmisék, és Prédikációk tartattak: u. m. reggel nyolczadfél órakor T. d. Molnár András Toltsvai Plébánus Ur igen ékes és velős Magyarbeszédet tartott; azután Kis-Mise lévén következett a' Tót Prédikáció, mellyet Nagy Tiszteletű Pétsi Antal Ur Sövári Plébánus, és V. Esperest fontos kejtéssel, 's érzékeny indulattal mondott. Ezután Méltóságos Gróf Eszterházy László, Rosnyói Püspök ő Nagysága a' pompás Requiemet tartotta, melly után Fő Tiszteendő Tulsitzky András Ur, Sáros-Pataki Plébánus, és Zemplén Vármegyei Fő Esperest válogatott tiszta deáksággal készült, és jelesen előadott Egyházi beszédében magasztalta a' Boldogulttnak fényes érdemeit. Ennek vége lévén tartott a' ditsőtő Sz. Mise, mellyet Méltóságos Pyrker László Szepesi Püspök ő Nagysága éneklött. Az egész tisztelet délután egy órakor végződött, a' midőn a' Főbb Vendégek a' Püspöki háznál, mások a' Nevendék-Papság' házában, a' többi Vendégek pedig a' Város' nagy szalájában bővségessen megvendégeltettek. A' Boldogult mind a' Papságra, mind egyéb Keresztényekre nézve jeles példát adott a' szegények eránt való bő adakozása, és a' tudományok eránt oly betses hajlandósága által, hogy az ő Bibliothekája a' legnevezetesebb Egyházi Bibliothekák közé méltán számláltatik.